ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)
z 20. januára 2005 *

Vo veci C-306/03,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Juzgado de lo Social nº 3 de Orense (Španielsko) z 24. júna 2003 a doručený Súdnemu dvoru 16. júla 2003, ktorý súvisí s konaním:

Cristalina Salgado Alonso

proti

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS),

Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS),

* Jazyk konania: španielčina.

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory C. W. A. Timmermans, sudcovia R. Silva de Lapuerta, R. Schintgen (spravodajca), P. Kūris a G. Arestis,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: M. Múgica Arzamendi, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. septembra 2004,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Salgado Alonso, v zastúpení: A. Vázquez Conde, abogado,

— Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) a Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS), v zastúpení: A. R. Trillo García a A. Llorente Alvarez, splnomocnení zástupcovia,

— španielska vláda, v zastúpení: E. Braquehais Conesa, splnomocnený zástupca,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: H. Michard a I. Martínez del Peral a D. Martin, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 28. októbra 2004,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 12 ES, 39 ES a 42 ES, ako aj článkov 45 a 48 ods. 1 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva v znení zmenenom a aktualizovanom nariadením Rady (ES) č. 118/97 z 2. decembra 1996 (Ú. v. ES L 28, s. 1; Mim. vyd. 05/003, s. 3) zmeneným a doplneným nariadením Rady (ES) č. 1606/98 z 29. júna 1998 (Ú. v. ES L 209, s. 1; Mim. vyd. 05/003, s. 308, ďalej len „nariadenie č. 1408/71").

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pani Salgado Alonso na jednej strane a Instituto Nacional de la Seguridad Social (Národný úrad sociálneho zabezpečenia, ďalej len „INSS") a Tesorería General de la Seguridad Social (Všeobecná pokladňa sociálneho zabezpečenia, ďalej len „TGSS") na druhej strane vo veci priznania nároku pani Salgado Alonso na starobný dôchodok podľa španielskych právnych predpisov.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

3 Článok 1 písm. r) nariadenia č. 1408/71 definuje pojem „doby poistenia" takto:

„doby prispievania, zamestnania alebo samostatne zárobkovej činnosti, ako ich definujú alebo uznávajú za doby poistenia právne predpisy, podľa ktorých sa dosiahli alebo považovali za dosiahnuté, a všetky doby, ktoré sa za také považujú, ak ich uvedené právne predpisy považujú za rovnocenné dobám poistenia".

4 Článok 3 ods. 1 nariadenia č. 1408/71 stanovuje:

„Pokiaľ osobitné ustanovenia tohto nariadenia neustanovujú inak, osoby s bydliskom na území jedného z členských štátov, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, majú tie isté povinnosti a poberajú tie isté dávky podľa právnych predpisov členského štátu ako štátni príslušníci tohto štátu."

5 Článok 45 ods. 1 toho istého nariadenia zavádza princíp úhrnu dôb poistenia pre nadobudnutie, zachovanie alebo znovunadobudnutie nároku na dávky takto:

„Príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie, zachovanie alebo znovunadobudnutie nároku na dávky podľa systému, ktorý nie je osobitným systémom v zmysle odsekov 2 alebo 3 dosiahnutím dôb poistenia alebo dôb bydliska, zohľadní tam, kde je to nevyhnutné, doby poistenia alebo doby bydliska dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek iného členského štátu podľa všeobecného systému alebo podľa osobitného systému buď zamestnanca, alebo samostatne zárobkovo činnej osoby. Na tento účel zohľadní tieto doby akoby boli dosiahnuté podľa jej vlastných právnych predpisov."

6 Článok 46 ods. 2 nariadenia č. 1408/71 stanovuje:

„V prípade, kde podmienky požadované právnymi predpismi členského štátu na nadobudnutie nároku na dávky sú splnené iba po použití článku 45 a/alebo článku 40 ods. 3, uplatnia sa nasledovné pravidlá:

a) príslušná inštitúcia vypočíta teoretickú výšku dávky, na ktorú by si mohla dotknutá osoba uplatniť nárok za predpokladu, že všetky doby poistenia a/alebo bydliska dosiahnuté podľa právnych predpisov členských štátov, ktorým zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba podliehali, sa dosiahli v tomto štáte a podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje v deň priznania dávky. Ak podľa týchto právnych predpisov výška dávky nezávisí na trvaní dosiahnutých dôb, táto výška sa považuje za teoretickú výšku uvedenú v tomto pododseku;

b) príslušná inštitúcia následne stanoví skutočnú výšku dávky na základe teoretickej výšky uvedenej v predchádzajúcom pododseku a podľa pomeru trvania dôb poistenia alebo bydliska dosiahnutých pred vznikom poistnej udalosti podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje táto inštitúcia, k celkovému

trvaniu dôb poistenia a dôb bydliska dosiahnutých pred vznikom poistnej udalosti podľa právnych predpisov všetkých dotknutých členských štátov."

7 Článok 48 ods. 1 toho istého nariadenia stanovuje v oblasti priznania nárokov na starobný dôchodok výnimku pre doby poistenia kratšie ako jeden rok, ktorá je vyjadrená takto:

„Bez toho, aby bol dotknutý článok 46 ods. 2, inštitúcia členského štátu nie je viazaná priznať dávky vo vzťahu k dobám dosiahnutým podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje a ktoré sa započítavajú v čase vzniku poistnej udalosti, ak:

— celková dĺžka týchto dôb nedosahuje jeden rok

a

— pri započítaní týchto samotných dôb nevzniká nárok na dávky iba na základe ustanovení týchto právnych predpisov."

Vnútroštátna právna úprava

8 Článok 161 ods. 1 písm. b) všeobecného zákona o sociálnom zabezpečení v znení kodifikovanom kráľovským zákonným dekrétom 1/94 z 20. júna 1994 (BOE č. 154

z 29. júna 1994) v znení zákona 50/98 z 30. decembra 1998 o daňových, správnych a sociálnych opatreniach (BOE z 31. decembra 1998, ďalej len „všeobecný zákon o sociálnom zabezpečení") podmieňuje priznanie starobného dôchodku príspevkového typu dosiahnutím minimálnej doby prispievania v trvaní pätnásť rokov, z ktorých minimálne dva musia byť dosiahnuté v priebehu pätnástich rokov bezprostredne predchádzajúcich udalosti, ktorá spôsobila vznik nároku na dávky.

9 Článok 218 všeobecného zákona o sociálnom zabezpečení stanovuje, že pokiaľ poistenec poberá dávky v nezamestnanosti, Instituto Nacional de Empleo (Národný úrad práce, ďalej len „INEM") hradí na účely sociálneho zabezpečenia rôzne platby poistného podľa povahy priznaných dávok. Takto podľa odseku 2 tohto ustanovenia:

„V prípade dávok v nezamestnanosti určených pracovníkom starším ako päťdesiat dva rokov je organizácia pre správu povinná okrem iného platiť poistné na starobné poistenie."

10 Podľa článku 215 ods. 1 bodu 3 všeobecného zákona o sociálnom zabezpečení má na tieto dávky v nezamestnanosti nárok nezamestnaný pracovník, ktorý šesť rokov platil poistné na poistenie v nezamestnanosti a ktorý spĺňa všetky podmienky s výnimkou podmienky veku na priznanie starobného dôchodku príspevkového typu v španielskom systéme sociálneho zabezpečenia.

11 Nakoniec dvadsiate ôsme dodatkové ustanovenie všeobecného zákona o sociálnom zabezpečení, ktoré nadobudlo účinnosť 1. januára 1999 v nadväznosti na vyhlásenie zákona 50/98, znie takto:

„Poistné na starobné poistenie platené podľa článku 218 ods. 2 tohto zákona organizáciou pre správu zákonného poistenia v nezamestnanosti sa zohľadňuje na účely výpočtu základu starobného dôchodku a sadzby, ktorá sa naň uplatňuje. V žiadnom prípade sa nemožno odvolávať na platnosť a na právne účinky týchto platieb poistného s cieľom preukázať minimálnu dobu platenia poistného, ktorú vyžaduje článok 161 ods. 1 písm. b) tohto zákona, teda dobu, ktorú musí v súlade s článkom 215 ods. 1 bodom 3 poistenec preukázať pri podaní žiadosti o priznanie dávok [v nezamestnanosti] určených pre [nezamestnaných], ktorí dovŕšili 52. rok veku."

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

12 Pani Salgado Alonso, ktorá sa narodila 30. mája 1936, podala 7. augusta 1992 na INEM žiadosť o priznanie osobitných dávok v nezamestnanosti určených pre nezamestnaných starších ako 52 rokov. V uvedenom čase mohla preukázať skutočne dosiahnuté doby poistenia 74 mesiacov — viac ako 6 rokov — podľa nemeckých právnych predpisov medzi 29. júnom 1964 a 30. júlom 1970, 26 mesiacov podľa švajčiarskych právnych predpisov medzi 1. decembrom 1971 a 31. marcom 1975 a 182 dní podľa španielskych právnych predpisov medzi 8. januárom a 7. júlom 1992.

13 INEM jej najskôr zamietol priznanie osobitných dávok v nezamestnanosti z dôvodu, že v Španielsku nedosiahla požadovanú minimálne pätnásťročnú čakaciu dobu.

14 Pani Salgado Alonso preto podala proti tomuto rozhodnutiu žalobu na Juzgado de lo Social nº 2 de Orense (Španielsko), ktorý jej rozhodnutím z 22. júna 1993 uznal nárok na tieto dávky. INSS a TGSS, ako i španielska vláda vysvetľujú toto rozhodnutie v podstate skutočnosťou, že v súlade so španielskou judikatúrou v danom období boli aj čakacie doby kratšieho trvania dosiahnuté v zahraničí

uznané ako rovnocenné pätnásťročnej čakacej dobe, ktorú vyžaduje článok 161 ods. 1 písm. b) všeobecného zákona o sociálnom zabezpečení. Táto judikatúra sa podľa nich medzičasom zmenila s prihliadnutím na rozsudky Súdneho dvora z 20. februára 1997, Martínez Losada a i. (C-88/95, C-102/95 a C-103/95, Zb. s. I-869), a z 25. februára 1999, Ferreiro Alvite (C-320/95, Zb. s. I-951).

15 Pani Salgado Alonso tak poberala dávky v nezamestnanosti určené pre nezamestnaných starších ako 52 rokov od 7. augusta 1992 do 30. mája 2001, teda v období 3 219 dní, počas ktorého INEM odvádzal v jej mene poistné na starobné poistenie.

16 V máji 2001 pri dovŕšení 65 rokov pani Salgado Alonso požiadala o priznanie svojich nárokov súvisiacich so starobným dôchodkom podľa nemeckého, švajčiarskeho a španielskeho systému sociálneho zabezpečenia. V Nemecku a Švajčiarsku jej bol starobný dôchodok priznaný, INSS však jej žiadosť zamietol rozhodnutím z 21. marca 2002 z dôvodu, že v Španielsku nedosiahla minimálnu dobu prispievania, ktorá sa vyžaduje pre vznik nároku na starobný dôchodok, a že článok 46 ods. 2 nariadenia č. 1408/71 týkajúci sa úhrnu dôb poistenia nebol v súlade s článkom 48 ods. 1 uvedeného nariadenia uplatniteľný, pretože doba poistenia dosiahnutá v Španielsku bola kratšia ako jeden rok. INSS odôvodnil toto zamietnutie aj tým, že sa odvolal na dvadsiate ôsme dodatkové ustanovenie všeobecného zákona o sociálnom zabezpečení.

17 Dňa 13. februára 2002 pani Salgado Alonso podala proti INSS a TGSS žalobu na Juzgado de lo Social nº 3 de Orense, ktorou žiadala o určenie, že od 31. mája 2001 mala nárok na poberanie starobného dôchodku na základe španielskych právnych predpisov.

18 Na podporu svojej žaloby v podstate tvrdí, že sa má zohľadniť nielen pôvodná doba 182 dní prispievania, ktorú dosiahla v Španielsku, ale aj celá doba, počas ktorej

INEM platil v jej mene poistné do zákonného systému starobného poistenia v čase, keď poberala osobitnú dávku v nezamestnanosti tak, aby si teraz mohla v Španielsku uplatňovať celkovo 3 401 dní platenia poistného, teda viac ako 9 rokov a 3 mesiace prispievania.

19 Podľa vnútroštátneho súdu sa v prvom rade nastoľuje otázka, či môže dvadsiate ôsme dodatkové ustanovenie všeobecného zákona o sociálnom zabezpečení platne vylúčiť zohľadnenie uvedených 3 219 dní platenia poistného v súvislosti s preverením toho, či daná doba poistenia presahuje jeden rok tak, že v prípade kladnej odpovede v súlade s článkom 48 ods. 1 nariadenia č. 1408/71 INSS nie je povinný priznať dávky týkajúce sa tohto samotného obdobia.

20 V druhom rade sa nastoľuje otázka, či uvedené dodatkové ustanovenie tým, že na účely výpočtu čakacích dôb uvedených v článku 161 ods. 1 písm. b) toho istého zákona vylučuje zohľadnenie určitých platieb poistného ako napríklad tých, ktoré sú uhrádzané len na starobné poistenie, je alebo nie je diskriminačné vo vzťahu k migrujúcim pracovníkom, pričom sa pripomína, že tieto doby museli byť dosiahnuté ku dňu podania žiadosti o dávky v nezamestnanosti pre nezamestnaného staršieho ako 52 rokov.

21 Vnútroštátny súd má v tejto súvislosti na mysli prípad pracovníkov, ktorí poberali tieto dávky v nezamestnanosti na základe preukázania čakacej doby vďaka zohľadneniu dôb poistenia dosiahnutých podľa právnych predpisov jedného alebo viacerých iných členských štátov v súlade s judikatúrou Súdneho dvora (pozri už citované rozsudky Martínez Losada a i., ako aj Ferreiro Alvite).

22 Títo istí pracovníci však nemôžu na účely splnenia podmienky minimálnej doby poistenia podľa článku 161 ods. 1 písm. b) všeobecného zákona o sociálnom zabezpečení žiadať o zohľadnenie sociálnych platieb, ktoré hradil INEM na základe starobného poistenia v období, keď poberali dávky v nezamestnanosti.

23 Za týchto okolností Juzgado de lo Social nº 3 de Orense rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1) Odporuje článku 12 ES a článkom 39 ES až 42 ES..., ako aj článku 45 nariadenia... č. 1408/71... ustanovenie vnútroštátneho práva, podľa ktorého sa platby poistného, ktoré organizácia pre správu poistenia v nezamestnanosti uhradila ako poistné na dôchodkové zabezpečenie v mene pracovníka v období, keď poberal určité dávky v nezamestnanosti, nemôžu zohľadniť na účely výpočtu rôznych čakacích dôb zavedených vnútroštátnymi právnymi predpismi a na účely vzniku nároku na dávky v starobe, pokiaľ z dôvodu dlhodobej nezamestnanosti, ktorú majú tieto dávky kompenzovať, nemôže tento pracovník reálne preukázať iné platby do systému starobného poistenia ako tie, ktoré zákon nepovažuje za platné, pričom jedinými pracovníkmi, ktorých sa tieto vnútroštátne predpisy dotknú, sú tí, ktorí využili právo voľného pohybu a ktorým nebude priznaný vnútroštátny starobný dôchodok, hoci v súlade s článkom 45 uvedeného nariadenia by sa tieto čakacie doby mali považovať za dosiahnuté?

2). Odporujú článku 12 ES a článkom 39 ES až 42 ES... ako aj článku 48 ods. 1 nariadenia... č. 1408/71... ustanovenia vnútroštátneho práva, podľa ktorých sa platby poistného, ktoré organizácia pre správu poistenia v nezamestnanosti uhradila ako poistné na dôchodkové zabezpečenie v mene pracovníka v období, keď poberal určité dávky v nezamestnanosti, nemôžu zohľadniť tak, aby sa

mohlo usúdiť, že ‚celková dĺžka dôb poistenia alebo bydliska dosiahnutých podľa predpisov tohto členského štátu dosahuje jeden rok', pokiaľ z dôvodu dlhodobej nezamestnanosti, ktorú majú tieto dávky kompenzovať, nemôže tento pracovník reálne preukázať iné platby do systému dôchodkového zabezpečenia ako tie, ktoré boli odvádzané a platené v období nezamestnanosti, pričom jedinými pracovníkmi, ktorých sa tieto vnútroštátne predpisy dotknú, sú tí, ktorí využili právo voľného pohybu a ktorým nebude priznaný vnútroštátny starobný dôchodok, hoci v súlade s článkom 48 ods. 1 uvedeného nariadenia vnútroštátna organizácia pre správu nemôže byť oslobodená od povinnosti priznať vnútroštátne dávky?"

24 Listom z 29. septembra 2003 INSS oznámil Súdnemu dvoru, že 10. septembra 2003 bolo vo vzťahu k pani Salgado Alonso prijaté nové zamietavé rozhodnutie. Toto rozhodnutie nahrádza rozhodnutie z 21. marca 2002 a zamietnutie starobného dôchodku zakladá na skutočnosti, že pani Salgado Alonso „nedosiahla minimálnu dobu prispievania pätnástich rokov a ani v rámci tejto doby dobu dvoch rokov bezprostredne predchádzajúcich dátumu podania žiadosti, pričom článok 161 ods. 1 písm. b) všeobecného zákona o sociálnom zabezpečení... podmieňuje nárok na starobný dôchodok dosiahnutím týchto dôb.

Pokiaľ ide o skutkové okolnosti, ktoré nastali po 1. januári 1999, z dvadsiateho ôsmeho dodatkového ustanovenia [všeobecného zákona o sociálnom zabezpečení] vyplýva, že príspevky, ktoré na starobné poistenie uhrádza organizácia pre správu počas obdobia, v ktorom poistenec poberal dávky v nezamestnanosti určené pre nezamestnaných starších ako 52 rokov, sa zohľadňujú na účely určenia výpočtového základu a percentuálnej sadzby, ktorá sa naň uplatňuje. V žiadnom prípade nebudú mať tieto platby poistného platnosť a právne účinky na účely schválenia minimálnej doby prispievania."

25 Z tohto nového rozhodnutia INSS vyplýva, že zamietnutie žiadosti o starobný dôchodok, ktorú podala pani Salgado Alonso, už nie je založené na článku 48 nariadenia č. 1408/71.

O prvej otázke

26 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa články 12 ES, 39 ES a 42 ES, ako aj článok 45 nariadenia č. 1408/71 majú vykladať tak, že bránia takej vnútroštátnej norme, aká je uvedená v dvadsiatom ôsmom dodatkovom ustanovení všeobecného zákona o sociálnom zabezpečení, ktoré na účely vzniku nároku na starobný dôchodok vo vnútroštátnom systéme neumožňuje príslušným inštitúciám členského štátu zohľadniť určité doby poistenia, ktoré na území tohto štátu dosiahol nezamestnaný pracovník a počas ktorých zaňho platila poistné na starobné poistenie organizácia pre správu poistenia v nezamestnanosti, pričom sa upresňuje, že takéto doby sa zohľadňujú výhradne na účely výpočtu výšky uvedeného dôchodku.

27 Na úvod je vhodné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry členské štáty zostávajú príslušné na definovanie podmienok, ktoré sa vyžadujú pre priznanie dávok sociálneho zabezpečenia, dokonca aj ak ich sprísnia, avšak za predpokladu, že určené podmienky nespôsobia žiadnu zjavnú alebo skrytú diskrimináciu medzi pracovníkmi Spoločenstva (pozri v tomto zmysle rozsudky z 20. septembra 1994, Drake, C-12/93, Zb. s. I-4337, bod 27; Martínez Losada a i., už citovaný, bod 43, a Ferreiro Alvite, už citovaný, bod 23).

28 Členský štát má teda právo stanoviť na účely vzniku nároku na starobný dôchodok takú čakaciu dobu, ako je uvedená v článku 161 ods. 1 písm. b) všeobecného zákona o sociálnom zabezpečení.

29 Z tohto hľadiska článok 42 písm. a) ES uvádza princíp úhrnu dôb poistenia, bydliska alebo zamestnania, ktorý sa vykonáva najmä článkom 45 nariadenia č. 1408/71 v oblasti starobného poistenia. Ide o jeden zo základných princípov koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia členských štátoch na úrovni Spoločenstva, ktorej cieľom je zaručiť, že dôsledkom výkonu práva voľného pohybu zvereného Zmluvou nebude to, že pracovník stratí výhody sociálneho zabezpečenia, o ktoré by mohol žiadať, pokiaľ by celú svoju kariéru uskutočnil v jednom členskom štáte. Takýto dôsledok by totiž mohol odradiť pracovníka Spoločenstva od výkonu jeho práva voľného pohybu, a preto by predstavoval zásah do tejto slobody (pozri najmä rozsudok z 26. októbra 1995, Moscato, C-481/93, Zb. s. I-3525, bod 28).

30 Nariadenie č. 1408/71 však nestanovuje podmienky, ktorým podlieha stanovenie dôb zamestnania alebo poistenia. Ako to vyplýva z článku 1 písm. r) uvedeného nariadenia, tieto podmienky definujú výhradne právne predpisy členského štátu, podľa ktorých boli tieto doby dosiahnuté.

31 Členský štát má preto nielen právo uložiť čakaciu dobu na účely vzniku nároku na dôchodok upravený vnútroštátnymi právnymi predpismi, ale aj určiť povahu dôb poistenia, ktoré môžu byť na tento účel zohľadnené, za predpokladu, že v súlade s článkom 45 nariadenia č. 1408/71 sa zohľadnia aj doby dosiahnuté podľa právnych predpisov akéhokoľvek iného členského štátu za rovnakých podmienok, ako keby boli dosiahnuté podľa vnútroštátnych právnych predpisov.

32 Vo veci samej sa spor medzi pani Salgado Alonso na jednej strane a INSS a TGSS na druhej strane netýka dôb dosiahnutých podľa právnych predpisov iného členského

štátu ako toho, v ktorom bola podaná žiadosť o dôchodok, ale určitých dôb uplynutých v tomto posledne uvedenom členskom štáte, teda v Španielskom kráľovstve, v období, keď daná osoba poberala osobitné dávky v nezamestnanosti pre nezamestnaných starších ako 52 rokov. Článok 45 nariadenia č. 1408/71 sa na takýto spor nevzťahuje.

33 Žalobkyňa vo veci samej však tvrdí, že dvadsiate ôsme dodatkové ustanovenie všeobecného zákona o sociálnom zabezpečení, ktoré na účely vzniku nároku na dôchodok vylučuje zohľadnenie dôb, počas ktorých poistenec poberal osobitné dávky v nezamestnanosti, hoci INEM platil poistné na starobné poistenie v mene poistenca, sa dotýka jedine pracovníkov, ktorí využili svoje právo voľného pohybu. Z tohto dôvodu je toto ustanovenie údajne v rozpore s článkom 39 ES.

34 Z tohto hľadiska je potrebné konštatovať, ako to urobila aj generálna advokátka v bodoch 39 a 40 svojich návrhov, že taká vnútroštátna norma, aká je uvedená v dvadsiatom ôsmom dodatkovom ustanovení všeobecného zákona o sociálnom zabezpečení, sa bez rozdielu vzťahuje na pracovníkov, ktorí vykonali celú svoju profesijnú kariéru na vnútroštátnom území, a na tých, ktorí pracovali aj v iných členských štátoch.

35 Pred Súdnym dvorom nebolo preukázané, že pracovníci, ktorí vykonali svoje právo voľného pohybu, boli po svojom návrate do Španielska častejšie vystavení riziku dlhodobej nezamestnanosti ako pracovníci, ktorí vykonávali svoju profesijnú činnosť len v tomto členskom štáte, čoho dôsledkom by bolo, že by sa ich viac dotklo obmedzenie obsiahnuté v uvedenom dodatkovom ustanovení.

36 Za týchto podmienok nebolo na základe vzájomných ústnych tvrdení pred Súdnym dvorom možné preukázať, že taká vnútroštátna norma, aká je vyjadrená v dvadsiatom ôsmom dodatkovom ustanovení všeobecného zákona o sociálnom zabezpečení, má nepriamo diskriminačný charakter v zmysle článku 39 ES.

37 Nakoniec, keďže v situácii, aká nastala vo veci samej, nachádza svoje uplatnenie článok 39 ES, ktorý je osobitným ustanovením, nie je potrebné, aby Súdny dvor vykladal všeobecnejšie ustanovenie obsiahnuté v článku 12 ES.

38 Vzhľadom na predchádzajúce je potrebné odpovedať na prvú otázku tak, že články 39 ES a 42 ES, ako aj článok 45 nariadenia č. 1408/71 sa majú vykladať tak, že im neodporuje taká vnútroštátna norma, aká je uvedená v dvadsiatom ôsmom dodatkovom ustanovení všeobecného zákona o sociálnom zabezpečení, ktoré na účely vzniku nároku na starobný dôchodok podľa vnútroštátneho systému neumožňuje príslušným inštitúciám členského štátu zohľadniť určité doby poistenia, ktoré na území tohto štátu dosiahol nezamestnaný pracovník a počas ktorých zaňho platila poistné na starobné poistenie organizácia pre správu poistenia v nezamestnanosti, s tým, že takéto doby sa zohľadňujú výhradne na účely výpočtu výšky uvedeného dôchodku.

O druhej otázke

39 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či v súvislosti s uplatnením článku 48 ods. 1 nariadenia č. 1408/71 na určenie toho, či celková

dĺžka dôb poistenia dosiahnutých podľa právnych predpisov uplatňovaných inštitúciou členského štátu, dosahuje alebo nedosahuje jeden rok, musí táto inštitúcia zohľadniť nielen doby poistenia potrebné na vznik nároku na dôchodok, ale aj tie, ktoré sú relevantné len pre výpočet výšky dávok.

40 Je dôležité pripomenúť, že v súlade s ustálenou judikatúrou je konanie podľa článku 234 ES nástrojom spolupráce medzi Súdnym dvorom a vnútroštátnymi súdmi, vďaka ktorému Súdny dvor poskytuje uvedeným súdom podklady pre výklad práva Spoločenstva, ktoré potrebujú pre vyriešenie sporov, ktoré majú rozhodnúť (pozri najmä rozsudky z 8. novembra 1990, Gmurzynska-Bscher, C-231/89, Zb. s. I-4003, bod 18; z 12. marca 1998, Djabali, C-314/96, Zb. s. I-1149, bod 17, ako aj z 21. januára 2003, Bacardi-Martini a Cellier des Dauphins, C-318/00, Zb. s. I-905, bod 41).

41 Zo znenia i z účelu článku 234 ES tak vyplýva, že predpokladom prejudiciálneho konania je to, že vnútroštátne súdy skutočne riešia prebiehajúci spor, v rámci ktorého majú vydať rozhodnutie, ktoré bude môcť zohľadniť rozsudok, ktorým sa Súdny dvor vysloví o návrhu na začatie prejudiciálneho konania (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. júna 1995, Zabala Erasun a i., C-422/93 až C-424/93, Zb. s. I-1567, bod 28, a Djabali, už citovaný, bod 18).

42 Návrh na začatie prejudiciálneho konania totiž nemá opodstatnenie vo formulácii konzultatívnych stanovísk o všeobecných alebo hypotetických otázkach, ale v potrebe spojenej s účinným vyriešením sporu (rozsudky Djabali, už citovaný, bod 19; Bacardi-Martini a Cellier des Dauphins, už citovaný, bod 42, ako aj z 25. marca 2004, Azienda Agricola Ettore Ribaldi a i., C-480/00 až C-482/00, C-484/00, C-489/00 až C-491/00 a C-497/00 až C-499/00, Zb. s. I-2943, bod 72).

43 Vo veci samej sa však potom, ako Juzgado de lo Social nº 3 de Orense zaslal Súdnemu dvoru svoj návrh na začatie prejudiciálneho konania, stalo nesporným, že INSS prijal nové rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o dôchodok, ktorú podala pani Salgado Alonso, a že toto rozhodnutie už nie je založené na článku 48 nariadenia č. 1408/71.

44 Preto je potrebné konštatovať, že odpoveď Súdneho dvora na druhú otázku, ktorú položil Juzgado de lo Social nº 3 de Orense, by už tomuto vnútroštátnemu súdu nebola žiadnym spôsobom užitočná.

45 Na druhú otázku preto nie je potrebné odpovedať.

O trovách

46 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

Články 39 ES a 42 ES, ako aj článok 45 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva v znení zmenenom a aktualizovanom nariadením Rady (ES) č. 118/97 z 2. decembra 1996 zmeneným a doplneným nariadením Rady (ES) č. 1606/98 z 29. júna 1998 sa majú vykladať tak, že im neodporuje taká vnútroštátna norma, aká je uvedená v dvadsiatom ôsmom dodatkovom ustanovení všeobecného zákona o sociálnom zabezpečení, ktoré na účely vzniku nároku na starobný dôchodok podľa vnútroštátneho systému neumožňuje príslušným inštitúciám členského štátu zohľadniť určité doby poistenia, ktoré na území tohto štátu dosiahol nezamestnaný pracovník a počas ktorých zaňho platila poistné na starobné poistenie organizácia pre správu poistenia v nezamestnanosti, s tým, že takéto doby sa zohľadňujú výhradne na účely výpočtu výšky uvedeného dôchodku.

Podpisy